

Γενική παρουσίαση υποέργου 4 :

Στο υποέργο αυτό ασχοληθήκαμε με τη δημιουργία 3 θεματικών βάσεων για την εκπαίδευση. Στη σύντομη ομιλία μου θα αναφερθώ σε τρία ζητήματα:

- το πρώτο θα είναι γιατί ασχοληθήκαμε με τα ζητήματα της εκπαίδευσης
- το δεύτερο γιατί δημιουργήσαμε θεματικές βάσεις
- το τρίτο ποιες είναι αυτές οι ΘΒ, ποιο είναι το περιεχόμενό τους και προς ποια κατεύθυνση σκοπεύουμε μελλοντικά να τις αναπτύξουμε

Θα ξεκινήσω με το πρώτο: γιατί ασχοληθήκαμε με την εκπαίδευση.

Είναι γνωστό σε όλους μας ότι τα ζητήματα που σχετίζονται με την εκπαιδευτική διαδικασία απασχολούν έντονα όχι μόνο τους κοινωνικούς επιστήμονες αλλά και ολόκληρη την κοινωνία τις τελευταίες δεκαετίες σχεδόν αδιάλειπτα. Το γενικό πλαίσιο είναι λίγο ως πολύ γνωστό σε όλους: εκπαιδευτικό σύστημα προβληματικό, πολλές προσπάθειες από την πλευρά του Κράτους για μεταρρυθμίσεις αλλά και σταθερά αυξημένη ζήτηση για εκπαιδευτικές υπηρεσίες κυρίως τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Παράλληλα εμφανίζονται στο επίπεδο της αγοράς εργασίας σοβαρά προβλήματα απορρόφησης ακόμη και του πλέον εκπαιδευμένου εργατικού δυναμικού δηλαδή των αποφοίτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Δεδομένου λοιπόν ότι οι αλλαγές τόσο στην παιδεία όσο και στην αγορά εργασίας είναι ραγδαίες τα τελευταία χρόνια γίνεται σαφές ότι μόνο η συστηματική μελέτη και η διαχρονική παρακολούθηση μπορεί να συμβάλει στην ουσιαστική γνώση των προβλημάτων αλλά και στην λήψη σωστών μέτρων αντιμετώπισης.

Παράλληλα και πέρα από το γενικότερο επιστημονικό μας ενδιαφέρον, όπως και άλλων κοινωνικών επιστημόνων αλλά και το ενδιαφέρον της ελληνικής κοινωνίας για τα ζητήματα της εκπαίδευσης, τα τελευταία χρόνια γίναμε μάρτυρες μίας άνθησης ερευνών γύρω από τα ζητήματα αυτά. Η άνθηση αυτή οφείλεται τόσο στην οξύτητα που εμφανίζουν τα προβλήματα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος όσο και οι προτεραιότητες που θέτει η προσπάθεια για την ευρωπαϊκή ενοποίηση αλλά και η χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επομένως/Έτσι η ανάγκη τόσο για την παρακολούθηση των τεκτενόμενων στην εκπαίδευση όσο και για την αξιοποίηση των πορισμάτων των ερευνών των σχετικών με την εκπαίδευση που πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία χρόνια κατέστησε αναγκαία τη δημιουργία θεματικών βάσεων δεδομένων.

Και ερχόμαστε στο δεύτερο σημείο που είναι η **παρουσίαση των θεματικών βάσεων οι οποίες δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο του υποέργου 4**. Οι θεματικές αυτές βάσεις είναι οι εξής τρεις:

- **θεματική βάση για τη Συμμετοχή του πληθυσμού στο εκπαιδευτικό σύστημα (ΣυΕκ)**

Η θεματική αυτή βάση διερευνά τη συμμετοχή του πληθυσμού στην εκπαίδευση κατά βαθμίδα εκπαίδευσης (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια), ηλικία και φύλο κατά τα τελευταία 30 χρόνια. Για την καταχώρηση των διαχρονικών δεδομένων σχετικά με το συνολικό και το σχολικό πληθυσμό καθώς και για τον υπολογισμό των δεικτών δυο κύριες πηγές δεδομένων χρησιμοποιούνται: 1) Στατιστικές πληθυσμιακών δεδομένων, που είναι διαθέσιμες σε εθνικό επίπεδο από τις απογραφές πληθυσμού-κατοικιών της ΕΣΥΕ και 2) Στατιστικές που αφορούν το σχολικό πληθυσμό από τις ετήσιες εκδόσεις για την εκπαίδευση της ΕΣΥΕ ("Στατιστικές της Εκπαιδύσεως", της Δ/σης Κοινωνικών Στατιστικών, Τμήμα Στατιστικών Παιδείας της ΕΣΥΕ).

- **θεματική βάση για την Αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας (ΑΕΔ)**

Η θεματική αυτή βάση περιλαμβάνει δεδομένα, δείκτες και εφαρμογές ανάδειξης και γεωγραφικής παρουσίασης των Περιοχών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Β.Δ.-ΓΕ.ΠΑ.-Π.Ε.Π.). Τα δεδομένα τα οποία παρουσιάζονται σε επίπεδο νομού προέρχονται από την ΕΣΥΕ και το Υπουργείο Παιδείας και καλύπτουν την χρονική περίοδο 1991-1994. Στη βάση περιλαμβάνονται επίσης δεδομένα σε επίπεδο σχολικής μονάδας τα οποία προέρχονται από τα στοιχεία που συγκέντρωσαν τα γραφεία εκπαίδευσης για την περίοδο 1995-97. Η θεματική βάση περιλαμβάνει επίσης μία βάση βιβλιογραφικών δεδομένων.

- **θεματική βάση για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και την Αγορά Εργασίας (ΤΕΑ)**

Στόχος της δημιουργίας της θεματικής αυτής βάσης είναι η συγκέντρωση, οργάνωση και επεξεργασία πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων για την τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες καθώς επιλεγμένα στοιχεία για την (ελληνική) αγορά εργασίας κατά την ίδια χρονική περίοδο, στο μέτρο που αυτά σχετίζονται με την απασχόληση των απόφοιτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα δεδομένα της ΘΒ προέρχονται τόσο από εμπειρικές έρευνες που πραγματοποιήθηκαν από το ΕΚΚΕ ή από άλλους φορείς όσο και από δευτερογενή δεδομένα που

συλλέγει η ΕΣΥΕ και το Υπουργείο Παιδείας για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. (Αναλυτικότερη παρουσίαση του περιεχομένου και της πλοήγησης στην ΘΒ θα γίνει στις επόμενες συνεδρίες)

Η δημιουργία των θεματικών αυτών βάσεων βασίστηκε αρχικά στην συσσώρευση δεδομένων από έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί στο ΕΚΚΕ κατά την τελευταία δεκαετία. Από τις έρευνες αυτές αντλήθηκαν κυρίως πρωτογενή αλλά και δευτερογενή δεδομένα καθώς και βιβλιογραφικές αναφορές τόσο στην ελληνική γλώσσα όσο και ξενόγλωσσες.

Η αξία όμως των θεματικών βάσεων για τον κάθε είδους ερευνητή ή μελετητή που ενδιαφέρεται για το συγκεκριμένο θέμα, έγκειται όχι τόσο στο ότι βρίσκει σε αυτές δεδομένα και πληροφορίες από παλαιότερες έρευνες αλλά γιατί σε αυτές μπορεί να βρει κανείς σωστά τεκμηριωμένο υλικό για το σύνολο της ερευνητικής διαδικασίας. Έτσι για παράδειγμα στις βάσεις που σας ανέφερα μπορεί κανείς να βρει:

- τα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιήθηκαν στις εμπειρικές έρευνες που περιέχονται στη βάση
- τα βιβλία κωδικογράφησης των μεταβλητών
- τους ορισμούς των μεταβλητών που χρησιμοποιούνται στην συγκεκριμένη έρευνα
- τους ορισμούς των όρων που υιοθέτησε η ερευνητική ομάδα στο πλαίσιο της συγκεκριμένης έρευνας
- τα πρωτογενή δεδομένα που προέκυψαν από την έρευνα
- τα δευτερογενή δεδομένα (αν έχουν χρησιμοποιηθεί τέτοια στο πλαίσιο της έρευνας αυτής)
- τις επεξεργασίες των πρωτογενών ή δευτερογενών δεδομένων που έχει κάνει η ερευνητική ομάδα (αυτό που συνήθως αποκαλούμε 'τα αποτελέσματα' της έρευνας)
- τις κάθε είδους δημοσιεύσεις (κείμενα εργασίας, ερευνητικές εκθέσεις, άρθρα, βιβλία ή ανακοινώσεις) που έχουν πραγματοποιήσει όσοι έχουν επεξεργαστεί τα δεδομένα της έρευνας και τέλος
- την τεκμηριωμένη παρουσίαση άλλων ερευνών των οποίων το αντικείμενο είναι κοντινό με αυτό της θεματικής βάσης

Και έρχομαι στο τρίτο σημείο της ομιλίας μου που αφορά **το γιατί δημιουργήσαμε ΘΒ στο πλαίσιο του «Κόμβου», τι προσφέρουν οι βάσεις αυτές στους χρήστες και τέλος πως σκοπεύουμε να τις αναπτύξουμε στο μέλλον.**

- Ο πρώτος λόγος για τη δημιουργία των ΘΒ είναι ότι προσφέρουν στον χρήστη τεκμηριωμένη ενημέρωση για όλες της φάσεις της ερευνητικής διαδικασίας
- Προσφέρουν επίσης εύκολη πρόσβαση στην πληροφορία με πρόσβαση μέσω internet
- το σημαντικότερο όμως «**προτέρημα**» των θεματικών βάσεων είναι ότι παρέχουν δεδομένα και μεταδεδομένα με τέτοιον τρόπο ώστε να διευκολύνεται η συγκριτική έρευνα, διότι η παράθεση του υλικού των ερευνών δίνει τη δυνατότητα υιοθέτησης κοινών μεταβλητών από άτομα ή φορείς που σχεδιάζουν και υλοποιούν νέες έρευνες στο ίδιο αντικείμενο, με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι δυνατότητες αξιοποίησης των δεδομένων με συγκριτική οπτική

Πιστεύουμε όμως ότι η αξία μιας ΘΒ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό όχι τόσο από τον σωστό της σχεδιασμό και το αρχικό της περιεχόμενο όσο από το αν ανανεώνεται και εμπλουτίζεται με νέα δεδομένα.

Για τον λόγο αυτό στοχεύουμε:

- να συνεχίσουμε να συγκεντρώνουμε και να συσχετίζουμε δευτερογενή δεδομένα που παράγονται από φορείς όπως η ΕΣΥΕ ή το Υπουργείο Παιδείας
- να προχωράμε τις δευτερογενείς επεξεργασίες στις θεματικές που σχετίζονται με τις συγκεκριμένες βάσεις
- να συγκεντρώνουμε μεταδεδομένα αλλά και πρωτογενή δεδομένα στο μέτρο που μας παραχωρούνται σχετικά με έρευνες που υλοποιούνται και εμπίπτουν στη θεματική περιοχή της Βάσης
- να οργανώσουμε κάποιου είδους συστηματική συνεργασία με φορείς χρήστες των δεδομένων τα οποία συγκεντρώνουμε (όπως για παράδειγμα κάποια Πανεπιστημιακά τμήματα) οι οποίοι θα μας παρέχουν βοήθεια στη συλλογή των δεδομένων ενώ εμείς με τη σειρά μας θα τους παρέχουμε πληροφορίες τόσο για την εκπαιδευτική όσο και την επαγγελματική πορεία των αποφοίτων τους στην αγορά εργασίας.